

Sygn. akt IV P 48/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 listopada 2018 r.

Sąd Rejonowy w Jeleniej Górze Wydział IV Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSR Marta Ładzińska

Protokolant: Katarzyna Przybylska

po rozpoznaniu w dniu 27 listopada 2018 r. w Jeleniej Górze

sprawy z powództwa P. S.

przeciwko Skarbowi Państwa - Komendantowi Miejskiemu Straży Pożarnej w J.

o zasiłek pogrzebowy

I. zasądza od strony pozwanej Skarbu Państwa - Komendanta Miejskiego Straży Pożarnej w J. na rzecz powoda P. S. kwotę 4.000 zł (cztery tysiące złotych) wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi od dnia 08 marca 2017 roku do dnia zapłaty,

II. zasądza od strony pozwanej Skarbu Państwa - Komendanta Miejskiego Straży Pożarnej w J. na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Jeleniej Górze kwotę 200 zł tytułem opłaty od pozwu, od której powód był ustawowo zwolniony,

III. zasądza od strony pozwanej na rzecz powoda kwotę 675 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego,

IV. nadaje wyrokowi w punkcie I rygor natychmiastowej wykonalności do kwoty 3.863,90 zł.

Sygn. akt IV P 48/18

UZASADNIENIE

Powód P. S. w pozwie wniesionym przeciwko Skarbowi Państwa - Komendantowi Miejskiemu Państwowej Straży Pożarnej w J. domagał się zasądzenia na swoją rzecz zasiłku pogrzebowego po zmarłym członku rodziny w wysokości 4.000 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 8 marca 2017 r. do dnia zapłaty.

W uzasadnieniu żądania powód wskazał, że jest zatrudniony w Państwowej Straży Pożarnej w J. na stanowisku ratownik – kierowca. W dniu (...) zmarł ojciec powoda. (...) Oddział w L. wypłacił w dniu 8.02.2016 r. zasiłek pogrzebowy w kwocie 4.000 zł matce powoda, a żonie zmarłego – D. S.. W dniu 17.01.2017 r. powód pokrył koszt postawienia nagrobka w miejscu pochówku ojca. W dniu 07.03.2017 r. Komendant Miejski Państwowej Straży Pożarnej w J. odmówił mu wypłaty zasiłku pogrzebowego po zmarłym ojcu uznając, że koszty postawienia nagrobka nie są kosztami bezpośrednio związanymi z pogrzebem członka rodziny, za które przysługuje zwrot kosztów rzeczywiście poniesionych. Zdaniem powoda przepisy art. 104 ustawy o Państwowej Straży Pożarnej nie precyzują, jakie wydatki składają się na koszty pogrzebu, a postawienie nagrobka stanowi konieczny element pochówku.

W odpowiedzi na pozew (k. 19) pozwany Skarb Państwa - Komendant Miejski Państwowej Straży Pożarnej w J., reprezentowany przez zawodowego pełnomocnika, wniósł o oddalenie powództwa w całości, a także zasądzenie od powoda kosztów procesu, w tym z tytułu zastępstwa adwokackiego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu stanowiska strona pozwana zarzuciła, że koszt budowy granitowego pomnika nie mieści się w zakresie zasiłku pogrzebowego, albowiem nie jest kosztem związanym z pogrzebem, a jego postawienie jest fakultatywne. W ocenie strony pozwanej kwotowe ograniczenie wysokości zasiłku pogrzebowego powoduje, że koniecznym jest zawężenie wydatków związanych z pogrzebem do samej ceremonii pochówku.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

P. S. pełni służbę w K. Miejskiej Państwowej Straży Pożarnej w J. na stanowisku ratownik – kierowca.

W dniu (...) zmarł ojciec P. S..

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. wypłacił w dniu 08.02.2016 r. zasiłek pogrzebowy w wysokości 4.000 zł D. S. – żonie zmarłego, a matce P. S.. Matka powoda środki z tego zasiłku w całości przeznaczyła na ceremonię pogrzebową.

(**dowód:** bezsporne)

W dniu 17.01.2017 r. P. S. pokrył z własnych środków pieniężnych koszty postawienia nagrobka granitowego w miejscu pochówku swojego ojca. Poniósł z tego tytułu wydatek w kwocie 6.700 zł.

(**dowód** : faktura VAT nr (...) w kopercie k. 8 w aktach sprawy IV P 48/17, przesłuchanie powoda P. S. k. 43v)

W dniu 05.01.2017 r. P. S. złożył wniosek do Komendanta Miejskiego Państwowej Straży Pożarnej w J. o wypłacenie zasiłku pogrzebowego po zmarłym ojcu.

Pismem z dnia 07.03.2017 r. Komenda Miejska Państwowej Straży Pożarnej w J. odmówiła P. S. wypłacenia zasiłku pogrzebowego wskazując, że koszty postawienia nagrobka nie są kosztami bezpośrednio związanymi z pogrzebem członka rodziny, za które przysługuje zwrot kosztów rzeczywiście poniesionych.

(**dowód:** bezsporne)

Średnie miesięczne wynagrodzenie P. S. z ostatnich trzech miesięcy, liczone jak ekwiwalent za niewykorzystany urlop wypoczynkowy, wynosiło 3.863,90 zł brutto.

(**dowód** : kopia zaświadczenia k. 17 w aktach sprawy IV P 48/17)

Ustalając stan faktyczny Sąd oparł się na dowodach z dokumentów, a w szczególności na dokumentach znajdujących się w aktach sprawy IV P 48/17 w postaci: faktury za nagrobek, wniosku o zasiłek, pisma pracodawcy. Sąd oparł się również na przesłuchaniu powoda. Stan faktyczny w niniejszej sprawie nie był sporny, sporna była jego ocena prawna.

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo zasługiwało na uwzględnienie.

W pierwszej kolejności rozważyć należało, czy sprawa niniejsza jest sprawą cywilną.

W ocenie Sądu żądanie powoda jest sprawą cywilną w rozumieniu art. 1 k.p.c.

W orzecznictwie Wojewódzkich Sądów Administracyjnych dominuje pogląd, że sprawa odmowy wypłaty strażakowi zasiłku pogrzebowego jest sprawą dotyczącą roszczeń majątkowych o świadczenie pieniężne wynikające ze stosunku

służbowego i zgodnie z art. 111a ustawy o Państwowej Straży Pożarnej podlega rozpoznaniu przez sąd pracy. Przepis art. 111a powołanej ustawy wyłącza drogę postępowania administracyjnego i postępowania przed sądami administracyjnymi w sprawach dotyczących wypłaty zasiłku pogrzebowego strażakowi, o którym mowa w art. 104 ust. 1 w związku z art. 93 ust. 3 pkt 1 tej ustawy (patrz: wyrok WSA we Wrocławiu z dnia 10.10.2007 r., IV SA/Wr 296/07; postanowienie WSA w Rzeszowie z dnia 10.03.2016 r., (...) SA/R. 143/16, opublikowane w systemie L.).

W następnej kolejności Sąd badał, czy powód prawidłowo oznaczył stronę pozwaną. W ocenie Sądu legitymację procesową bierną w niniejszym postępowaniu posiadał Skarb Państwa – Komendant Państwowej Straży Pożarnej w J. – tak, jak wskazano w pozwie. W tym miejscu wypada wskazać, że Sąd w całości popiera rozważania Sądu Okręgowego, dokonane w uzasadnieniu wyroku w sprawie VII Pa 77/17, który stwierdził, że choć Powiatowe Straże Pożarne są jednostkami organizacyjnymi Państwowej Straży Pożarnej, a ich Komendanci posiadają niektóre uprawnienia charakterystyczne dla reprezentantów pracodawców nie można przyjąć, że Powiatowa Straż Pożarna jest pracodawcą w rozumieniu art. 3 k.p. Sąd Okręgowy zwrócił uwagę, że funkcjonariusz wykonuje swoje obowiązki w oparciu o służbowy stosunek zatrudnienia o charakterze administracyjno – prawnym, nie jest więc pracownikiem. Powiatowa Straż Pożarna, pomimo wyodrębnienia organizacyjnego nie ma samodzielności finansowej. Komendant Powiatowy nie ma pełnej samodzielności w zakresie kształtowania stosunku służbowego funkcjonariuszy. Stosownie do art. 11 ustawy o finansach publicznych jednostkami budżetowymi są jednostki organizacyjne sektora finansów publicznych nieposiadające osobowości prawnej, które pokrywają swoje wydatki bezpośrednio z budżetu, a pobrane dochody odprowadzają na rachunek odpowiednio dochodów budżetu państwa albo budżetu jednostki samorządu terytorialnego. Z kolei z art. 9 ustawy o finansach publicznych wynika, że sektor finansów publicznych tworzą między innymi organy władzy publicznej, w tym organy administracji rządowej. Komendant Powiatowy Państwowej Straży Pożarnej jest organem wykonującym zadania Państwowej Straży Pożarnej na terenie województwa (art. 11 ust. 1 pkt 2 ustawy o Państwowej Straży Pożarnej). Zatem Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej jest jedynie aparatem pomocniczym komendanta (art. 13a ust. 1 ustawy o Państwowej Straży Pożarnej). Ponadto stosownie do art. 19a ustawy o Państwowej Straży Pożarnej, koszty związane z funkcjonowaniem formacji pokrywane są z budżetu państwa, z tym że na poziomie powiatu w formie dotacji celowej budżetu państwa.

W rozpoznawanej sprawie zdolność sądowa przysługuje więc, zgodnie z art. 67 § 2 k.p.c., Skarbowi Państwa, reprezentowanemu przez organ jednostki organizacyjnej, z której działalnością wiąże się dochodzone roszczenie (tak też: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 13 stycznia 2015 r., sygn. akt II PK 82/14, publ. L.).

Powództwo było uzasadnione.

W myśl art. 93 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 24.08.1991 r. o Państwowej Straży Pożarnej (Dz. U. z 2017 r., poz. 1204) w razie śmierci strażaka lub członka jego rodziny przysługuje zasiłek pogrzebowy.

Podstawą materialnoprawną żądania pozwu był przepis art. 104 ust. 1 ustawy o Państwowej Straży Pożarnej (Dz. U. z 2017 r., poz. 1204), zgodnie z którym w razie śmierci członka rodziny strażakowi przysługuje zasiłek pogrzebowy w wysokości:

- 1) 4.000 zł, jeżeli koszty pogrzebu ponosi strażak;
- 2) kosztów rzeczywiście poniesionych, nie wyższych jednak od kwoty określonej w pkt 1, jeżeli koszty pogrzebu ponosi inna osoba.

Za członka rodziny strażaka, o którym mowa w ust. 1, uważa się m.in. rodziców strażaka (art. 104 ust. 2 pkt 5 powołanej ustawy).

Bezsporne w sprawie było, że ojciec powoda zmarł oraz że Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. wypłacił w dniu 08.02.2016 r. zasiłek pogrzebowy w wysokości 4.000 zł D. S. – żonie zmarłego, a matce P. S.. Wypłacenie tego zasiłku pogrzebowego nastąpiło na podstawie przepisów ustawy z dnia 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

W ocenie Sądu, fakt ten nie wyłączał uprawnień powoda do ubiegania się o wypłatę zasiłku pogrzebowego w oparciu o przepisy ustawy o Państwowej Straży Pożarnej. W myśl powołanego przepisu art. 104 ust. 1 pkt 2 ustawy o Państwowej Straży Pożarnej, w razie śmierci członka rodziny strażakowi przysługuje zasiłek pogrzebowy w wysokości kosztów rzeczywiście poniesionych, nie wyższych jednak od kwoty 4.000 zł, jeżeli koszty pogrzebu ponosi inna osoba.

Wskazać należy, że sąd orzekający w niniejszej sprawie w całości podziela wywody tut. Sądu Rejonowego zawarte w uzasadnieniu wyroku z dnia 27.09.2017 r. w sprawie IVP 48/17.

Rozstrzygnięcia wymagało, czy koszt postawienia granitowego nagrobka może być zaliczony do kosztów pogrzebu. W ocenie Sądu, koszt postawienia nagrobka granitowego powinien być zaliczony do kosztów pogrzebu.

Sformułowanie „koszty pogrzebu” nie zostało przez ustawodawcę zdefiniowane. Z tych względów konieczne jest oparcie się o bogate orzecznictwo, wytworzone na gruncie prawa cywilnego.

Sąd podziela stanowisko wyrażone w doktrynie i orzecznictwie dotyczące interpretacji pojęcia „koszty pogrzebu”, zgodnie z którym „w doktrynie prawa cywilnego (na podstawie art. 446 KC) przyjmuje się, że „koszty pogrzebu powinny uwzględniać wysokość typowych wydatków z tego tytułu zważywszy na środowisko, tradycje i zwyczaje lokalne” (M. Safjan, w: Kodeks, s. 1293; por. także wyr. SN z 25.7.1967 r., I CR 81/67, OSNCP 1968, Nr 3, poz. 48). Także SN w wyr. z 22.1.1981 r. (II CR 600/80, L.), odnosząc się do kosztów zwyczajowo przyjętych w danym środowisku, wskazał, że przy kosztach postawienia nagrobka można brać pod uwagę ceny nagrobków przeciętnych, zaś przy rozstrzyganiu o zwrocie kosztów wyżywienia uczestników uroczystości pogrzebowych jedynie zasadniczy posiłek. (...) W kontekście określania normatywnej treści omawianego pojęcia, istotny jest wyr. SN z 6.1.1982 r. (II CR 556/81, L.), w którym podkreślono, iż **obowiązek zwrotu kosztów pogrzebu na podstawie art. 446 § 1 KC obejmuje zwrot kosztów związanych bezpośrednio z pogrzebem (jak przewóz zwłok, nabycie trumny, zakup miejsca na cmentarzu i inne), jak również zwrot wydatków, odpowiadających zwyczajom danego środowiska**. Do tych wydatków zalicza się koszt postawienia nagrobka (w granicach kosztów przeciętnych, jeżeli nawet koszty rzeczywiste były znacznie, np. ze względu na materiał lub wystrój nagrobka, wyższe), wydatki na wieńce i kwiaty, koszty zakupu odzieży żałobnej i in. (...) Z kolei w uchwale SN z 2.2.2011 r. (I UZP 5/10, OSNP 2011, Nr 13–14, poz. 186) podkreślono, że celem wypłaty zasiłku pogrzebowego jest, co do zasady, pokrycie kosztów „pożegnania” zmarłego w sposób zwyczajowo przyjęty. Może on obejmować również koszty pomnika czy ceremonii pogrzebowej. Nie należy więc utożsamiać pogrzebu wyłącznie z aktem złożenia ciała albo szczątków, ale z przeprowadzeniem zwyczajowo przyjętych, w danej kulturze, obrzędów związanych ze śmiercią i pożegnaniem osoby zmarłej” (patrz: G. Gudowska, K. Ślebza (red.), Emerytury i renty z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Komentarz. Warszawa 2013, opublikowany w systemie Legalis).

Wskazany przez powoda koszt postawienia nagrobka granitowego nie był kwestionowany przez stronę pozwaną, a nadto powód wykazał wysokość tego wydatku oraz fakt jego poniesienia przedkładając fakturę Vat oraz zeznając na te okoliczności. Zgodne z zasadami doświadczenia życiowego jest również twierdzenie, że wydatek na nagrobek rzędu 6.700 zł jest wydatkiem średnim, niezawyżonym, albowiem ceny nagrobków sięgają od kilku do kilkunastu tysięcy złotych.

Ponadto zwrócić uwagę należy na literalne brzmienie przepisu art. 104 ust. 1 ustawy o Państwowej Straży Pożarnej (Dz. U. z 2017 r., poz. 1204), zgodnie z którym w razie śmierci członka rodziny strażakowi przysługuje zasiłek pogrzebowy w wysokości:

- 1) 4.000 zł, jeżeli koszty pogrzebu ponosi strażak;
- 2) kosztów rzeczywiście poniesionych, nie wyższych jednak od kwoty określonej w pkt 1, jeżeli koszty pogrzebu ponosi inna osoba.

Przepis ten w punkcie 2 stanowi, że strażakowi przysługuje zasiłek pogrzebowy w wysokości kosztów rzeczywiście poniesionych, nie wyższych niż 4.000 zł, jeżeli koszty pogrzebu pokryła inna niż strażak osoba. **Przepis nie**

wymaga, aby to strażak poniósł jakiegokolwiek koszty pogrzebu. Wystarczające jest, aby inna osoba poniosła koszty pogrzebu osoby bliskiej strażakowi, a wówczas strażakowi przysługuje zasiłek. Oznacza to, że nawet w razie przyjęcia innej definicji sformułowania „koszty pogrzebu”, powodowi zasiłek przysługuje na podstawie tegoż punktu 2. Koszty pogrzebu sensu stricto, rozumianego wąsko jako ceremonia żałobna, trumna, kwiaty, koszt mszy – pokryła matka powoda, a więc – „inna osoba”. Powód zeznał, a strona pozwana tego nie kwestionowała – że matka pobrała zasiłek z ZUS w kwocie 4000 zł i w całości przeznaczyła go na koszty pogrzebu zmarłego ojca. Kwota 4.000 zł stanowi więc koszty rzeczywiście poniesione przez matkę powoda.

Z tych względów Sąd uwzględnił powództwo i orzekł jak w punkcie I wyroku. O odsetkach Sąd orzekł stosownie do treści art. 481 § 1 i 2 k.c., który stanowi, że jeżeli dłużnik opóźnia się ze spełnieniem świadczenia pieniężnego, wierzyciel może żądać odsetek za czas opóźnienia, chociażby opóźnienie było następstwem okoliczności, za które dłużnik nie ponosi odpowiedzialności. Jeżeli stopa odsetek nie była z góry oznaczona, należą się odsetki ustawowe. W niniejszej sprawie odsetki można więc było zasądzić zgodnie z żądaniem od dnia następnego po dniu odmowy wypłaty zasiłku przez pracodawcę powoda.

Rozstrzygnięcie o kosztach sądowych zawarte w punkcie II wyroku znajduje oparcie w art. 98 k.p.c. oraz art. 113 w zw. z art. 96 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. z 2010 r., Nr 90, poz. 594). W toku postępowania powód był zwolniony od obowiązku uiszczenia opłaty sądowej od pozwu na podstawie art. 96 ust. 1 pkt 4 powołanej ustawy. Żądanie pozwu zostało w całości uwzględnione, a więc strona pozwana jest stroną, która - w rozumieniu art. 98 k.p.c. - proces przegrała, co uzasadnia obciążenie ją kosztami postępowania w zakresie opłaty sądowej. Sąd na podstawie art. 113 § 1 ustawy z dnia 28.07.2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych zasądził od strony pozwanej na rzecz Skarbu Państwa kwotę 200 zł tytułem opłaty od pozwu. Kwota ta odpowiada wysokości 5 % zasądzonych należności.

O kosztach zastępstwa procesowego, jak w punkcie III sentencji wyroku, orzeczono na podstawie art. 98 k.p.c. W niniejszej sprawie kosztami poniesionymi przez powoda były koszty wynagrodzenia pełnomocnika, które zgodnie z § 9 ust. 1 pkt 2 w zw. z § 2 pkt 3 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22.10.2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U. z 2015 r. poz. 1800) wynosiły 675 zł (900 x 75%).

Sąd nadał wyrokowi w pkt. IV rygor natychmiastowej wykonalności do kwoty 3.863,90 zł, na podstawie art. 477² § 1 k.p.c., zgodnie z którym sąd, zasądzając należność pracownika w sprawach z zakresu prawa pracy, z urzędu nada wyrokowi przy jego wydaniu rygor natychmiastowej wykonalności w części nie przekraczającej pełnego jednomiesięcznego wynagrodzenia pracownika.

W związku z powyższym orzeczono jak w sentencji.